

Երևանյան Կոլորիտ

Հնագույն ճշմարտություն հերքած չեմ լինի եթե ասեմ, որ քաղաքներին ապրեցնող ուժը ամենևին էլ կարևորագույն կառույցները, ամենօրյա ամբոխն ու կոլորիտային անկյունները չեն: Քաղաքներին ապրեցնում են մարդիկ՝ ամենօրյա անհատականությունները: Նրանք լուռ ու մունջ իրենց լուման են փոխանցում յուրաքանչյուրիս կյանքին՝ գրեթե ինքնամոռաց՝ առանց երախտանքի սպասման, կամ սեփական նշանակության գիտակցումի: Նրանց կարելի է հանդիպել ամենուր՝ հեծանիվի դեկին սնունդ առաքելիս, եկեղեցու բակում գիրք, իսկ այգում արևածաղկի սերմեր վաճառելիս. անգամ՝ «ПОМОГИТЕ ИНВАЛИДУ» բղավելիս: Աչքին ականջին ու այլ զգայարաններին հարազատացած այս մարդկանց կերպարը հասարակության կողմից ընկալվում, հաճախ դատապարտվում, իսկ վատագույն դեպքում՝ անուշադրության է մատնվում և կորում պատմության ոլորաններում: Մենք պահում ենք նրանց մանկության հուշերի, թաքուն ու գողտրիկ սիրավեպերի, կամ բուռն երիտասարդության մասին պատմող պատմությունների լուսանցքներում՝ գրեթե աննկատ՝ գրեթե անտեսանելի:

Այդպիսի մեկին էլ ուներ Երևանը: Քաղաքային դպրոցներից մեկը գերազանցությամբ ավարտելուց հետո Վարդան անունով տղան իր ապագան պատկերացնում էր «պետական» համալսարանում՝ իրավագիտության ֆակուլտետում: Թվում էր, թե ոչինչ չէր կարող խանգարել երիտասարդին՝ այդքան տեսանելի բարձրունքին հասնելու համար: Ամբողջ ամառ պատրաստվում էր ամենաբարդ ֆակուլտետի երկու անվճար տեղերից մեկի համար ու միաժամանակ քաղաքով մեկ վաճառում հոր այգու վարդերը: Հայրն արդեն ծեր էր, հիվանդ, ու խնամքի համար գումար էր անհրաժեշտ: Երբեք չտրտնջալով՝ Վարդանը հալումաջ էր լինում. գիտեր ինչի համար է պայքարում...

Եկավ քննությունների ժամանակը: Հնարավոր ամեն ինչ անուն-ազգանվան գրության նման սերտած Վարդանը վստահությամբ մտավ ներս ու նույն կերպ էլ վերադարձավ: Հաջորդ շաբաթ լուրը հասավ անվճար էր ընդունվել:

Սկսվեց ուսումնական տարին՝ իր հետ բերելով Վարդանի կյանքի ամենաերջանիկ պահերը: Մեկ ամիս չանցած նրան սիրում ու ակնածանքով էին ընդունում բոլորը. համալսարանում՝ դասախոսներն ու դասընկերները, համալսարանից դուրս՝ գրեթե բոլոր քաղաքաբնակները: Պատճառն այն էր, որ ուսմանն ու աշխատանքի տղան մոտենում էր նույն սիրով ու պատասխանատվությամբ, իսկ առօրյա շփուկներում՝ երբեք չկորցնում իր

մարդակենտրոն կերպարը: Մեկ անգամ չէր պատահել, որ երիտասարդ զույգին ծաղիկներ տար գրեթե անվճար, իսկ համակուրսեցիներին օգներ ամենամսյա քննություններում: Կարծես թե գթասրտության ու բարության սիմվոլն էր այս քաղաքում: Բայց սա երկար չտևեց: Հիվանդությունը քայքայել էր Վարդանի հոր օրգանիզմը ու, երբ նրա մեծ դերն ամենակարևորն էր տղայի կայացման գործում, ստիպեց նրան լքել կյանքը՝ դրանով սկսելով անհաջողությունների շղթան: Հոր մահից ցնցված՝ տղան որոշ ժամանակով աչքաթող արեց ամեն ինչ՝ հույսը դնելով դասախոսների գթասրտության վրա: Սակայն, ի զարմանս բոլորիս, այս սայթաքմանը կարծես թե շատերն էին սպասում: Կիսամյակի վերջում, տղայի կուրսեցիներից մեկը, ում նա օգնել էր բազմաթիվ անգամներ՝ պահել չկորցնելով մտավ դեկանի սենյակ: Կլորիկ գումարը հնարավորություն տվեց նրան իր տեղը զբաղեցնել ֆակուլտետի անվճար տեղերից մեկում՝ Վարդանի տեղում: Իսկ Վարդանի մոտ պատճառաբանվեց, որ բացակայություններն են նրա ցածր գնահատականի պատճառը: Արդարության մարտիկի կեցվածքով տղան սկսեց խոստումներ տալ ու խնդրել հնարավորություն իր ունակությունները ցուցադրելու ու ղեկավարությանը հակառակը ապացուցելու համար: Սակայն կուրսեցու տված գումարը հակառակում վաղուց արդեն համոզել էր նրանց... Մեկ ամիս անց, տղան հասկացավ, որ ուսման վարձը աշխատելուն ուղղված ջանքերը ապարդյուն են ու մեկ տարի աշխատելու ու վերադառնալու ակնկալիքով հեռացավ համալսարանից: Բայց սա երկար էր տևելու:

Հեռանալով համալսարանից՝ նա սկսեց օրն ի բուն աշխատել քաղաքում, միաժամանակ օգնել ծերերին, հոգ տանել միայնակ մնացած մոր ու քրոջ համար: Անկախ հեռացման փաստին հաճախ էր գալիս համալսարան, մարտի ության մատչելի ծաղիկներ բերում հին ընկերների համար ու նրանց տեսնելուն պես վստահեցնում, որ վերադառնալու է: Իսկ կուրսեցու հանդեպ չարություն չունեն՝ վաղուց էր հասկացել բնության օրենքը՝ ուժեղների մեջ թուլերը անելիք չունեն: Մնում էր ավելի ուժեղ դառնալ: Ու սխալ կլիներ հավատալը, որ չէր դառնա եթե չպատահեր այն ինչ պատահեց:

Գարնանային մի օր համալսարանի մոտակայքում շրջելիս տղան նկատեց մի հուզված աղջկա: Ծաղիկները ձեռքին մոտեցավ նրան կարեկցելով՝ ինչ որ բանով օգնելու պատրաստակամությամբ ու անունը հազիվ էր հասցրել հարցնել, երբ հարված զգաց ու վայր ընկավ: Հարվածողը հին կուրսեցին էր, ով հեռվից տեսնելով ընկերուհուն մոտեցող տղային ասիներից դուրս էր եկել ու չէր կարողացել կառավարել իրեն:

Հիմա Վարդանը պառկած էր փողոցում: Այն փողոցում, որտեղից սկսել ու որին
տվել էր ամեն ինչ, որտեղ այդքան սովոր էր հարված ստանալ թիկունքից...